

SLIM Reizen naar Bedrijventerreinen

Jos Hollestelle

Aanleiding onderzoek

Door het toenemende aantal files in Nederland verslechtert de bereikbaarheid. In de Provincie Utrecht is dit niet anders. De groei van het autoverkeer en de daarbij behorende congestie leidt tot grote economische, ecologische en maatschappelijke schade. Uit de Netwerkanalyse 2006 van de regio Utrecht blijkt dat in het jaar 2020 de verkeersproblematiek in met name Amersfoort en de stad Utrecht aanzienlijk zal zijn toegenomen. Alleen het verbeteren van de bestaande (weg)infrastructuur is onvoldoende om de economische kerngebieden in de provincie bereikbaar te houden. Om deze reden heeft de Provincie besloten breed in te zetten op mobiliteitsmanagement. Dit is het organiseren van 'slim reizen'. Het is erop gericht reizigers te prikkelen voor alternatieven voor het gebruik van de auto in de spits, om zodoende te komen tot een verbetering van de bereikbaarheid. Hierom heeft de Provincie opdracht gegeven tot dit onderzoek, waarin mobiliteitsmanagement op een bedrijventerrein in Amersfoort Noord wordt vormgegeven en wordt gekomen tot een methodiek voor het opzetten van mobiliteitsmanagement op een bedrijventerrein. Dit onderzoek richt zich op forensen in het woon-werkverkeer die in de spits met de auto reizen naar bedrijvenlocaties.

Doelstelling

De doelstelling van dit rapport luidt: *Het toetsen op welk bedrijventerrein in Amersfoort Noord mobiliteitsmanagement het meest kansrijk is en vervolgens voor dit terrein een breed gedragen pakket van maatregelen op het gebied van mobiliteitsmanagement samen stellen. Dit met het oog te komen tot een gestandaardiseerde methodiek voor het opzetten van mobiliteitsmanagement op een bedrijventerrein.*

Effect mobiliteitsmanagement

Om tot een maatregelenpakket te komen, en in een later stadium de standaardmethodiek, zijn eerst de effecten op de bereikbaarheid en voorwaarden voor succesvolle implementatie van verschillende mobiliteitsmanagement maatregelen onderzocht. Dit is gedaan aan de hand van een uitgebreid literatuuronderzoek en gesprekken met experts op dit gebied. Hieruit is gebleken, dat wil mobiliteitsmanagement op een bedrijventerrein effectief zijn, er ook daadwerkelijk probleembesef moet zijn onder het bedrijfsleven. Zonder dit probleembesef zal er niet of nauwelijks worden overgegaan tot het doorvoeren van maatregelen. Is dit probleembesef wel op grote schaal aanwezig, dan zijn er grote kansen voor de invoering van mobiliteitsmanagement. Met name telewerken en beprijzingsmaatregelen zoals de invoering van betaald parkeren zijn dan zeer effectief om het autogebruik te doen afnemen. Maar ook andere maatregelen zoals fietsstimulering blijken effectief, zolang er maar breed wordt ingezet op zowel stimulering vanuit de werkgever als het realiseren van goede randvoorwaarden door de overheid. Om deze maatregelen succesvol te laten zijn, zou daarnaast gelijktijdig ook het gebruik van de auto minder aantrekkelijk gemaakt moeten worden. Er moeten dus zowel honing- als azijnmaatregelen getroffen worden.

Bepalen kansrijk terrein

Vervolgens is onderzocht op welke van de drie bedrijventerreinen in Amersfoort Noord mobiliteitsmanagement het meest kansrijk is. Dit is gedaan aan de hand van een multicriteria-analyse (MCA). Dit is een methodiek waar op basis van verschillende criteria een afweging kan worden gemaakt tussen een aantal mogelijkheden; in dit onderzoek de drie bedrijventerreinen in Amersfoort Noord. De MCA is tot stand gekomen aan de hand van een zogenaamde 'Delphi methode'. Hierdoor is de MCA nagenoeg volledig gebaseerd op 'expert opinion'. Uit deze analyse is gebleken dat mobiliteitsmanagement op het bedrijventerrein 'De Hoef' veruit de grootste potentie heeft. Op dit terrein is een ernstige parkeerproblematiek, waardoor er een groot probleembesef is onder de bedrijven op het

terrein. Ook de mogelijkheden die het terrein biedt om fiets- en openbaar vervoergebruik te stimuleren zijn talrijk. Daarnaast heeft telewerken een grote potentie om op grote schaal door te voeren. Dit doordat er veel bedrijven in de zakelijke dienstverlening gevestigd zijn.

Maatregelenpakket

Nadat de keuze voor implementatie van mobiliteitsmanagement op De Hoef is gevallen, is er voor dit terrein een maatregelenpakket opgesteld. Dit pakket is tot stand gekomen aan de hand van workshops die met het bedrijfsleven op het terrein zijn gehouden. Hierin is nadrukkelijk onderzocht wat de wensen van de bedrijven zijn op het gebied van mobiliteit en wat de overheid in hun ogen zou moeten doen. Vervolgens is gekeken naar wat de bedrijven zélf zouden moeten doen aan mobiliteitsmanagement. Dit heeft geresulteerd in twee maatregelenpakketten. Één waarin omschreven is wat het bedrijfsleven moet doen en één waarin aangegeven wordt welke maatregelen de provincie en gemeente zouden moeten doorvoeren. Het idee achter deze twee maatregelenpakketten is dat op deze wijze tot een convenant gekomen kan worden. Hierin wordt door bedrijven aangegeven dat zij de geformuleerde maatregelen realiseren. Als tegenprestatie moet in het convenant opgenomen worden dat de overheden hun geformuleerde maatregelenpakket ook uitvoeren. De maatregelen die het bedrijfsleven moet doorvoeren zijn met name aanpassingen in de arbeidsvoorwaarden, waardoor 'slim reizen' gestimuleerd wordt. De maatregelen van de overheden zijn op hun beurt vooral gericht op het (financieel) ondersteunen van de bedrijven bij de uitvoer van maatregelen en het opzetten van een communicatieplan waardoor het gewoontegedrag doorbroken kan worden. Daarnaast moeten de overheden investeren in openbaar vervoer en fietsinfrastructuur zodat alternatieven voor de auto ook daadwerkelijk aantrekkelijk worden. Als de in dit rapport opgestelde maatregelenpakketten worden doorgevoerd, is een afname van zes à twaalf procent in het autogebruik op De Hoef mogelijk. Dit is echter slechts een globale schatting, omdat het uiteindelijke resultaat sterk afhangt van hoeveel bedrijven overgaan tot het implementeren van mobiliteitsmanagement op het terrein.

SLIM Methode

Ten slotte is in dit rapport invulling gegeven aan de behoefte die bij de Provincie bestaat voor een standaardmethodiek waarmee het mobiliteitsmanagementbeleid op een bedrijvenlocatie vormgegeven kan worden. Er is gekomen tot de SLIM-methode (Stappenplan Locatiegebonden Implementatie Mobiliteitsmanagement). Dit is een methodiek om mobiliteitsmanagement op bedrijventerreinen en kantorenlocaties vorm te geven. Het bestaat uit vijf verschillende fases. In deze fases wordt door middel van het doorlopen van concrete stappen een vraaggerichte vorm van mobiliteitsmanagement opgezet. Het stappenplan begint bij de constatering van een mobiliteitsprobleem op of nabij een bedrijventerrein en leidt tot het opstellen van een convenant met het bedrijfsleven. Vervolgens wordt in deze methode aangegeven hoe je van het convenant tot de uitvoer van maatregelen komt. Dit om zodoende te trachten het eerder geconstateerde mobiliteitsprobleem op te lossen, zonder dat grootschalige infrastructurele aanpassingen nodig zijn. Dit ligt volledig in de lijn van de 'Zevensprong van Verdaas', waarin is omschreven dat eerst gezocht moet worden naar andere oplossingen voor mobiliteitsproblemen dan de aanleg van nieuwe weginfrastructuur.

Ten slotte

Dit rapport heeft dus geleid tot een viertal concrete producten:

1. Een overzicht van de effecten en randvoorwaarden van mobiliteitsmanagement maatregelen;
2. Een afwegingsmechanisme waarmee bepaald kan worden op welk bedrijventerrein mobiliteitsmanagement het meest kansrijk is;
3. Een maatregelenpakket waarmee de mobiliteitsproblemen op De Hoef kunnen worden beperkt;
4. En ten slotte de SLIM-methode, waarmee mobiliteitsmanagement op bedrijventerreinen en kantorenlocaties vormgegeven kan worden.